

Фокус-група щодо моніторингу та вдосконаленню освітніх програм спеціальності 081 «Право» освітнього ступеня «бакалавр» та «магістр»

Дата проведення 30.06.2020 р. об 11-00

Місце проведення: 313 ауд. ГК СНУ ім. В. Даля та ZOOM

Тривалість – 60 хвилин

УЧАСНИКИ:

Голова проектної групи освітньої програми освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 081 «Право» Котова Л.В. (модератор).

Член проектної групи освітньої програми освітнього ступеня «бакалавр» та «магістр» спеціальності 081 «Право» Арсентьева О.С.

Студенти ОС Бакалавр спеціальності 081 «Право» та представники роботодавців (Додаток А).

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ФОКУС-ГРУПИ

Мета – обговорення нових норм та дослідження думки щодо реалізації програмних результатів навчання за ОП ОС Бакалавра та Магістра спеціальності 081 «Право» з метою врахування інтересів та пропозицій зацікавлених сторін (стейкхолдерів) шляхом їх впровадження при перегляді ОП у формі оновлення.

Завдання:

1. Обговорити норми Положення про порядок та умови формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти СНУ ім. В. Даля. Визначити доцільність уточнення підходу до реалізації студентом власної освітньої парадигми (вибір дисциплін вільного вибору).

2. Обговорити необхідність оновлення ОП бакалавра та магістра, яке відображене у відповідних змінах структурних елементів ОП (навчального плану 2020р. прийому, зміни у матрицях).

3. З'ясувати необхідність включення певних вибіркового освітніх компонентів ОП до освітнього процесу та обговорити каталог вибіркового освітніх дисциплін, які будуть запропоновані за ОП спеціальності 081 «Право» (бакалавр, магістр) для здобувачів вищої освіти 2020-2021 р. прийому та слугуватимуть основою побудови індивідуальної освітньої траєкторії.

4. Обговорення пропозицій екзаменаційних комісій спеціальності 081 «Право» щодо удосконалення проведення кваліфікаційного тестового екзамену.

5. З'ясування доцільності використання в освітньому процесі певних видів неформальної освіти (професійні тренінги, онлайн освіта, громадянська освіта).

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРОЦЕДУРА ЗБОРУ ДАНИХ

Форма дослідження – робота фокус-групи (представників цільової аудиторії) шляхом інтерв'ювання та обговорення з фіксацією відповідей, систематизація й обробка письмових пропозицій (після фокус-групи за наявності).

Збір даних проводився шляхом фіксації усних відповідей (в процесі обговорення), підрахунку голосів (відкрите голосування) і супутнього запису пояснень учасників при відповідях на запитання, що ставилися модератором фокус-групи, а також систематизація й обробка письмових пропозицій.

Завдання модератора полягало у поінформуванні учасників зі змістом Положення про порядок та умови формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти СНУ ім. В. Даля, модеруванні та сприянні висловленню думки кожному учаснику фокус-групи, організації їх обговорення з метою уточнення, з'ясування ставлення та ступеня відвертості учасників до запропонованих питань.

Перед початком дослідження всі учасники були ознайомлені з документами, які розміщені на сайті СНУ ім. В. Даля та з правилами роботи фокус-групи:

- участь в обговоренні всіх учасників/учасниць;
- конфіденційність отриманої інформації (виключно для потреб дослідження в узагальненому вигляді);
- щирість відповідей;
- відсутність оцінювання;
- висловлювання власної думки, навіть якщо вона суперечить думкам більшості учасників/учасниць фокус-групи;
- повага до думки інших, толерантне ставлення один до одного;
- чіткість та організованість.

Склад фокус-групи був кількісно оптимальним (одна група 7 осіб) для отримання достатньої кількості думок та активної участі в онлайн дискусії кожного члена групи.

Склад групи формувався з урахуванням рекомендацій Центру гендерної культури освіти при СНУ ім. В. Даля щодо паритетної участі жінок та чоловіків у дослідженні.

ЕТАПИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Запрошення респондентів для роботи у фокус-групі.
2. Технічна підготовка дослідження (розробка питань, підготовка презентації, підбір приміщення та підготовка онлайн зустрічі (платформа ZOOM).
3. Проведення фокус-групи.
4. Фіксація та обробка, систематизація усних та письмових анонімних відповідей, підготовка аналітичного звіту.

РЕЗУЛЬТАТИ ФОКУС-ГРУПИ ТА ЇХ АНАЛІЗ:

1. Визначення доцільності уточнення підходу до реалізації студентом власної освітньої парадигми (вибір дисциплін вільного вибору).

В ході обговорення норм Положення про порядок та умови формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти СНУ ім. В. Даля серед переваг підходу більшістю респондентами було названо: а) конкретизація кількості навчальних дисциплін та однаковий обсяг кредитів ЄКТС, зокрема, за першим (бакалаврським) рівнем 12 навчальних дисциплін вільного вибору по 4 на рік, починаючи з 2-го року навчання; за другим (магістерським) рівнем 5 навчальних дисциплін вільного вибору; обсяг кожної дисципліни вільного вибору на всіх рівнях освіти становить 5 кредитів ЄКТС за винятком останнього (3-го) семестру підготовки магістра (обсяг зменшений до 3 кредитів ЄКТС); б) можливість вільного вибору студентом, як окремих дисциплін, так й програм профілізації, тощо; в) можливість запису на дисципліни циклу «minor» (від 2-х та 4-х дисциплін), котрі містять курсів об'єднаних структурно-логічною схемою та мають на меті надати здобувачу вищої освіти загальну інформацію щодо іншої спеціальності або галузі без особливих вимог (передумов) до здобувача вищої освіти.

У цілому усі респонденти погодились, що удосконалено підхід до вибору освітньої траєкторії та запропонований підхід відповідає чинному законодавству.

Серед проблемних моментів, які зазначені у Положенні, одним респондентом було названо норму «...Після формування списків здобувачів вищої освіти в прив'язці до обраних дисциплін вільного вибору, здобувач в тижневий строк особисто вносить інформацію до електронної форми індивідуального плану здобувача вищої освіти, роздруковує та ставить особистий підпис погодження з переліком всіх дисциплін на планований навчальний рік у відповідності до «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля», яка викликає питання щодо можливості використання цифрового підпису (з огляду на пандемію та дистанційне навчання).

2. Обговорення необхідності оновлення ОП бакалавра та магістра відображене у відповідних структурних елементів ОП (навчального плану 2020р.прийому, зміни у матрицях).

Більшість учасників фокус-групи підтримали наявність у шаблоні відкритого списку вибіркового компонент (вибіркова дисципліна 1, 2, 3...тощо), що дозволить студенту самостійно формувати власну освітню траєкторію. Більшість респондентів (5 з 7 осіб, 71 %) вказало на важливість закріплення можливості задля задоволення власних потреб та інтересів, при формуванні індивідуальної освітньої траєкторії або обирати лише окремі навчальні дисципліни вільного вибору, або утворювати комбінацію з окремих навчальних дисциплін вільного вибору, програм «minor» та/або програми профілізації тощо. Серед переваг програм профілізації були, зокрема, названі наявні елементи певної структурно-логічної схеми.

3. З'ясувавши необхідність включення певних вибіркового освітніх компонентів ОП до освітнього процесу та обговоривши каталог вибіркового дисциплін, які будуть пропоновані за ОП спеціальності 081 «Право» (бакалавр,

магістр) для здобувачів ВО 2020-2021 р. прийому, учасники зазначили, що представлені у каталогах вибіркові дисципліни дозволять поглибити та вдосконалити результати навчання за відповідним рівнем ВО (Додаток Б), є прийнятними та відповідають стратегії розвитку юридичної освіти.

4. Обговорення пропозицій голів екзаменаційних комісій спеціальності 081 «Право» щодо удосконалення проведення кваліфікаційного тестового екзамену. Більшість респондентів (5 з 7 осіб, 71 %) підтримало пропозиції голів ЕК щодо необхідності внесення тестів «міжнародний захист прав людини», наголосивши, що це має відбутися за умови введення цього курсу до освітньої програми бакалаврів спеціальності 081 «Право».

5. З'ясування доцільності використання в освітньому процесі певних видів неформальної освіти (професійні тренінги, онлайн освіта, громадянська освіта).

Усі респонденти вказали на доцільності використання в освітньому процесі певних видів неформальної освіти, що дозволить сформувати у студентів володіння конкретними засобами, які є необхідними фахівцю правничої сфери для роботи з різними категоріями клієнтів та у різних умовах (наприклад, консультування онлайн), вказавши на те, що є позитивний досвід застосування неформальної освіти у зарубіжних країнах (Німеччина, Польща). Крім того, звернули увагу на наявність в СНУ ім. В. Даля Положення про порядок зарахування освітніх компонент та результатів неформальної освіти і визначення та ліквідації академічної різниці у СНУ ім. В. Даля, затвердженого Вченою радою СНУ ім. В. Даля протокол № 5 від 31 січня 2020 року, яке передбачає, що у межах освітніх компонент здобувач вищої освіти має право на зараховування кредитів, які він здобув під час неформальної освіти - проходження масових відкритих онлайн-курсів, розміщених на різних освітніх платформах (наприклад: Prometheus, Coursera, EdX та інш.), з отриманням відповідного документу тощо.

Респонденти

Загальна кількість 7 особи (жінок – 4, чоловіків – 3)

ОС Бакалавр спеціальність 081 «Право»

1. Таболін Олег Олегович
2. Кущієнко Ганна Олександрівна
3. Сітченко Леонід Валерійович
4. Токаренко Юлія Олександрівна

Представники роботодавців

1. Курчина Ольга Євгенівна - заступник начальника Центрального відділу державної реєстрації актів цивільного стану Управління державної реєстрації Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків), Голова ЕК.
2. Феш Світлана Василівна - в.о. директора Сєверодонецького місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги)
3. Поджарий Олексій Миколайович - заступник начальника відділу з організації надання правової допомоги та роботи з її надавачами Сєверодонецького місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Перелік вибіркових освітніх компонентів,
що включатимуться до індивідуальних навчальних планів підготовки фахівців
ОС бакалавр спеціальність 081 «Право»
(для навчальних планів 2020 року прийому)

№ з/п	Назва дисципліни	Форма контролю	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин
1	1.1 Основи права ЄС	залік	3	5	150
	1.2 Компаративістика у системі юриспруденції				
2	2.1 Спадкове право	залік	3	5	150
	2.2 Основи юридичної клінічної практики				
3	3.1 Міжнародне приватне право	залік	4	5	150
	3.2 Міжнародне гуманітарне право				
4	4.1 Корпоративне право	залік	4	5	150
	4.2 Підтримання публічного обвинувачення в суді				
5	5.1 Основи юридичної клінічної практики	залік	5	5	150
	5.2 Міжнародне кримінальне право та трибунали				
6	6.1 Банківське право та правове регулювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання	залік	5	5	150
	6.2 Виконання кримінальних покарань та пробація				
7	7.1 Муніципальне право	залік	6	5	150
	7.2 Право ЄС у сфері боротьби зі злочинністю				
8	8.1 Адміністративне врегулювання спорів	залік	6	5	150
	8.2 Проблеми кваліфікації злочинів				
9	9.1 Митне та транспортне право	залік	7	5	150

	9.2 Криміналістика				
10	10.1 Екологічне право	залік	7	5	150
	10.2 Докази і доказування				
11	11.1 Інвестиційне та інноваційне право	залік	8	5	150
	11.2 Запобігання корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування				
12	12.1 Практика застосування Європейської конвенції з прав людини та рішення ЄСПЛ	залік	8	5	150
	12.2 Судова практика ЄСПЛ як джерело національного права				

Перелік вибірових освітніх компонентів,
що включатимуся до індивідуальних навчальних планів підготовки фахівців ОС
магістр спеціальність 081 «Право»
(для навчальних планів 2020 року прийому)

№ з/п	Назва дисципліни	Форма контролю	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин
1	1.1 Правове регулювання трудових та процесуальних трудових відносин	залік	1	5	150
	1.2 Верховенство права				
	1.3 Актуальні проблеми судоустрою				
2	2.1 Основи юридичної клінічної практики	залік	1	5	150
	2.2 Порівняльний аналіз юридичних систем				
	2.3 Практикум з криміналістики				
3	3.1 Корпоративні відносини у господарських товариствах	залік	2	5	150

	3.2 Публічне та приватне право в Європейському Союзі				
	3.3 Захист прав людини в період збройних конфліктів				
4	4.1 Застосування практики ЄСПЛ у цивільному судочинстві	залік	2	5	150
	4.2 Застосування практики ЄСПЛ в адміністративному судочинстві				
	4.3 Застосування практики ЄСПЛ при здійсненні правосуддя				
5	5.1 Теорія та практика нотаріального процесу	залік	3	3	90
	5.2 Адвокатська діяльність в Україні та країнах Європи				
	5.3 Кримінологічна віктимологія				